

Aan

Staatssecretaris IenW

nota

Kamerbrief met reactie op motie Klaver cs m.b.t. pZZS

TER BESLISSING

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/271133

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's

Beslistermijn

25 september 2023

Bijlage(n)

1

Aanleiding

Bij de algemene beschouwingen d.d. 21 september 2023 is de motie Klaver c.s. (936420, nr 25) ondanks de appreciatie van het kabinet, met ruime meerderheid door de Tweede Kamer aangenomen.

Lid Klaver heeft verzocht om voor dinsdag a.s. 12.00 uur de Kamer te informeren hoe u de motie gaat uitvoeren. Met u is vrijdag 22 september besproken dat moet worden gezien of de reactie op deze motie via de MR moet lopen.

Tekst motie luidt:

- Overwegende dat PFAS-vervuiling rondom Chemours Dordrecht onacceptabele gezondheidsgevolgen heeft voor omwonenden,
- Van mening dat Chemours uit voorzorg gesloten moet worden zolang de gezondheid van omwonenden niet kan worden gegarandeerd,
- Overwegende dat dit onder de huidige wetgeving niet mogelijk is, omdat potentieel zeer zorgwekkende stoffen (pZZS'en) niet gelijk worden gesteld aan zeer zorgwekkende stoffen (ZZS'en),
- Verzoekt de regering om potentieel zeer zorgwekkende stoffen wettelijk gelijk te stellen aan zeer zorgwekkende stoffen om mens en omgeving te beschermen,
- Verzoekt de regering om proactief juridische en financiële steun te bieden aan medeoverheden die juridische stappen zetten tegen Chemours en haar PFAS-vervuiling.

Geadviseerd besluit

In te stemmen met de Kamerbrief.

Kernpunten

In de brief wordt ingegaan op de volgende punten (zie ook toelichting):

- Het verschil tussen potentiële Zeer Zorgwekkende Stoffen (pZZS) en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)
- Het nationale ZZS-emissiebeleid
- Het voorzorgsbeginsel
- De financiële en juridische ondersteuning

In de brief legt u uit dat u niet in volle omvang uitvoering kunt geven aan de motie zoals die is aangenomen en geeft aan wat u wel doet in dit kader.

Krachtenveld

Meerdere bevoegde gezagen zijn voorstander van het gelijkschakelen van pZZS aan ZZS. Opgemerkt moet worden dat alleen al op het ZZS-emissiebeleid de betrokken bedrijven en hun bevoegde gezagen drukdoende zijn om alles op orde ter krijgen. In de Kamer ligt het besluit voor om met een landelijk ZZS-register vanaf 2024 meer inzicht te gaan bieden in de inmiddels door bedrijven gemelde ZZS-emissies.

Het bedrijfsleven geeft op hoofdlijnen haar steun aan het ZZS-emissiebeleid. Zij ondersteunt de inzet om dit beleid ook in de Europese Richtlijn Industriële Emissies verankerd te krijgen met het oog op een Europees gelijk speelveld. Het bedrijfsleven is tegenstander van het gelijkschakelen van pZZS aan ZZS, omdat de wetenschappelijke onderbouwing daarvoor ontbreekt. Vergaande aanpak van pZZS resulteert er bovendien -naar hun mening- in dat zij op onnodige kosten worden gejaagd. Een dergelijke aanpak zal naar verwachting het bestaande draagvlak voor het bestaande nationale ZZS-emissiebeleid ondermijnen, zeker ook omdat het gelijkschakelen als een verdergaande aanvulling op Europese regelgeving wordt ervaren.

Er lopen op dit moment verschillende juridische procedures. De uitkomsten moeten worden afgewacht. Als de uitspraken er zijn kunnen vervolgens beslissingen worden genomen over hoe vanuit het departement de beste ondersteuning kan worden geboden aan het bevoegde gezag en andere betrokken overheden.

Gezien de mogelijke gevolgen voor bedrijven wil het ministerie van EZK meelesen op deze brief. Parallel krijgen zij deze brief voorgelegd en zullen maandagmorgen (25/9) reageren.

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/271133

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster D

Aan

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

1

Toelichting

Verskil p-ZZS en ZZS

Per definitie zijn ZZS, in het kader van het Nederlandse emissiebeleid, stoffen die op wetenschappelijke grondslag voldoen aan de criteria van art. 57 van de Europese REACH verordening.¹ Het gaat om ruim 2000 stoffen, waarvan overigens slechts een deel in Nederland door bedrijven wordt geëmitteerd.

De lijst van pZZS omvat stoffen die in Europa in onderzoek zijn, of waarvoor een onderzoek is aangekondigd. Hiervoor dienen zeven lijsten van het Europees chemicaliën agentschap ECHA als bron. Deze pZZS-lijst wordt tweemaal per jaar door het RIVM geactualiseerd; hij bevat nu ca. 350 stoffen en stofgroepen. In de praktijk blijkt dat ongeveer 25% van de pZZS uiteindelijk als ZZS wordt aangemerkt, en dus 75% geen ZZS is.

Nationale ZZS-emissiebeleid

Aanvullend op de Europese REACH verordening heeft Nederland als enige lidstaat de aanpak van stoffen die voldoen aan genoemde criteria vertaald naar het beleid voor emissies naar water en lucht: het ZZS-emissiebeleid. De gedachte hierbij is dat de REACH-verordening gaat over stoffen die op de markt worden gebracht, terwijl dit soort schadelijke stoffen ook tijdens productieprocessen kunnen ontstaan (denk aan PAK's), en dan dus niet via REACH gereguleerd worden. Nederland heeft inmiddels het ZZS-emissiebeleid ingebracht in de herziening van de Europese Richtlijn Industriële Emissies (RIE). Tot op heden is daarvoor breed draagvlak bij andere lidstaten.

Voorzorgbeginsel

Het voorzorgbeginsel kent een Europese wettelijke basis. Het gaat hier om stoffen waar wel aanwijzingen zijn voor milieurisico's maar nog niet zoveel wetenschappelijke zekerheid dat ze kunnen worden gereguleerd, zoals ZZS. Voorzorg kan alleen toegepast worden met voldoende onderbouwing. Bevoegd gezag kan voor de toepassing van voorzorg kijken naar de lijst van pZZS, die lijst als een signaal gebruikt worden om extra onderzoek te doen of vragen voordat overgegaan wordt tot maatregelen vanuit voorzorg. In de praktijk blijkt voor de vergunningverlener dat het toepassen van de het voorzorgbeginsel lastig is. Met name het adequaat onderbouwen en motiveren ervan in concrete situaties, zoals bij Chemours. Daarom dat er in het Impulsprogramma Chemische Stoffen het Project 'Omgaan met onzekerheden – voorzorg' met voorrang is gestart. Hierin wordt gezamenlijk met de andere overheden het voorzorgbeginsel verder uitgewerkt in werkbare bouwstenen met oog op de praktijk.

Juridische en financiële ondersteuning

Financiële ondersteuning vindt plaats via de "Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem". De gemeente Dordrecht heeft geld gekregen voor de aanpak van PFAS-verontreiniging. Er is vanuit het departement ondersteuning, maar beslissingen worden uiteindelijk door het bevoegd gezag genomen.

¹ Deze criteria zijn: 1) CMR-stoffen: kankerverwekkend (de C van carcinogeen) mutageen (de M) en giftig voor de voortplanting (de R van reprotoxisch)

2) PBT-stoffen: persistent, bioaccumulerend en toxisch ofwel giftig

3) vPvB: zeer persistent en zeer bioaccumulerend

4) stoffen van soortgelijke zorg (zoals hormoonverstorende stoffen)

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/271133

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster D

Aan

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

1

Er loopt op dit moment een aantal juridische procedures, die afgewacht moeten worden. Vervolgens kan worden bekeken welke acties er mogelijk en nodig zijn.

Internationale/Europese context

Het begrip pZZS is nationaal, niet Europees. Met regelgeving gericht op pZZS zou Nederland dus een uitzonderingspositie innemen. Het is bovendien de vraag of dit past binnen de geldende Europeesrechtelijke kaders.

Politieke context

De motie is met zeer ruime meerderheid door de Tweede Kamer aangenomen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Datum

22 september 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/271133

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster D

Aan

Staatssecretaris IenW

Bijlage(n)

1

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief 'Kamerbrief met eerste reactie op Motie Klaver cs mbt pZZS'	Deze Kamerbrief gaat in op uitvoering van de Motie Klaver cs mbt pZZS